

Το μετέωρο βήμα ενός εκσυγχρονισμού (ιστορικό μιας χαμένης 10-ετίας και κάμπουσιν εκατ. €)

Μάνος Βράϊλας
Αντιπρόεδρος ΣΤΕΑΤ, ΣΑΤΕ

2002 -1 **Αύγουστος 2002:** Γνωστοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή του ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ τ. ΥΠΕΧΩΔΕ ΠΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ (ACTION PLAN)

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΙΣΗΜΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ τ.ΥΠΕΧΩΔΕ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ 2002

«ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ:

- 1. *Εκσυγχρονισμός του πλαισίου***
  - 1.1 Τεχνικές Προδιαγραφές*
  - 1.2 Σύστημα: προσδιορισμού κόστους*
  - 1.3 Οδηγοί, Πρότυπα τεύχη και έγγραφα*
  - 1.4 Νομοθετικό Πλαίσιο*
- 2. *Υλοποίηση των έργων***
  - 2.1 Ωρίμανση των έργων*
  - 2.2 Διοίκηση της υλοποίησης*
  - 2.3 Διασφάλιση - έλεγχος ποιότητας*
- 3. *Ενίσχυση της ικανότητας των φορέων υλοποίησης***
  - 3.1 Επιμόρφωση στελεχών*
  - 3.2 Οργανωτικές βελτιώσεις»*

«Ειδική μέριμνα θα ληφθεί για θέματα όπως:

- η βελτίωση των συνθηκών μελέτης, των διαδικασιών ανάθεσης, της διοίκησης και της παραγωγής των Δημοσίων Έργων,
- η βελτίωση και η διασφάλιση της ποιότητας αυτών,
- η εισαγωγή του θεσμού της ασφάλισης των ΔΕ,
- η βελτίωση και ανάπτυξη των συστημάτων δημοπράτησης και η προτυποποίηση των τευχών δημοπράτησης,
- **ο διαρκής εκσυγχρονισμός των τεχνικών προδιαγραφών, των εθνικών κοστολογίων,** των μητρώων εργοληπτών και μελετητών Δ.Ε.,
- καθώς και η διαρκής εκπαίδευση και επιμόρφωση της διοίκησης στα θέματα που συνδέονται με τα Δημόσια Έργα κ.ά».

1.1 Τεχνικές Προδιαγραφές

«Η ύπαρξη πλήρων και εκσυγχρονισμένων Προτύπων Τεχνικών Προδιαγραφών (ΠΤΠ) για όλους τους τομείς των Δ.Ε. αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για: την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος παραγωγής τους, σε όλο τον κύκλο της μελέτης-παραγωγής-λειτουργίας-συντήρησής τους.

Οι διαθέσιμες σήμερα Τεχνικές Προδιαγραφές παρουσιάζουν σημαντικά μειονεκτήματα:

- Δεν καλύπτουν το σύνολο των τεχνικών αντικειμένων (τομέων, κατηγοριών έργων, επιμέρους τεχνικών αντικειμένων, κλπ) των Δ.Ε.
- Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει μία πολλαπλότητα τεχνικών προδιαγραφών για το ίδιο επιμέρους τεχνικό αντικείμενο, με αποτέλεσμα τη δημιουργία σύγχυσης και την χρησιμοποίηση διαφορετικών προδιαγραφών από διάφορους φορείς υλοποίησης έργων.
- Δεν είναι σύγχρονες, δηλαδή δεν αναφέρονται στις μεθόδους και μέσα παραγωγής των τεχνικών έργων που χρησιμοποιούνται σήμερα.
- Δεν συνδέονται μονοσήμαντα με αντίστοιχα άρθρα Τιμολογίου (Αναλύσεων Τιμών Δ.Ε.).
- Δεν είναι εναρμονισμένες με τα ισχύοντα – υποχρεωτικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων – ευρωπαϊκά πρότυπα.»

1.2 Σύστημα προσδιορισμού κόστους

«Η εκτίμηση του κόστους των Δ.Ε. είναι από τα βασικότερα στοιχεία ενός προγράμματος έργων. Παράλληλα, η τιμολόγηση ενός έργου αποτελεί ένα από τα βασικότερα στοιχεία των τευχών δημοπράτησής του.

Συνεπώς, η ύπαρξη ενός ενιαίου και σύγχρονου συστήματος εκτίμησης του συνολικού κόστους, τιμολόγησης των επιμέρους εργασιών υλοποίησης και στατιστικής παρακολούθησης του κόστους των Δ.Ε. αποτελεί κύριο στοιχείο του πλαισίου παραγωγής Δ.Ε.

Είναι προφανές ότι ένα τέτοιο σύστημα προσδιορισμού του κόστους των Δ.Ε. πρέπει να είναι άμεσα συνδεδεμένο με τις Τεχνικές Προδιαγραφές των Δ.Ε. Για τον λόγο αυτό, η ανάπτυξη του συστήματος αυτού πρέπει να ακολουθήσει τον προγραμματισμό σύνταξης-θέσπισης των Πρότυπων Τεχνικών Προδιαγραφών (που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα δράσεων).

Στο πλαίσιο του παρόντος Προγράμματος προβλέπονται να υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- **Επικαιροποίηση (και συμπλήρωση), των υφισταμένων Αναλύσεων Τιμών Δ.Ε.,** οι οποίες παρουσιάζουν σημαντική αστοχία σε κάποια τμήματα τους, και δεν καλύπτουν όλες τις βασικές σήμερα εργασίες υλοποίησης των Δ.Ε.
Η επικαιροποίηση αυτή είναι απαραίτητη, αφού το νέο Σύστημα Κοστολόγησης/Τιμολόγησης δεν είναι δυνατόν να υλοποιηθεί και να λειτουργήσει σε σύντομο χρονικό διάστημα **(προβλέπεται να αρχίσει να λειτουργεί τμηματικά από τον Δεκέμβριο του 2003) (!!!).**
- Εφαρμογή του υπάρχοντος πληροφοριακού Συστήματος στατιστικής παρακολούθησης του κόστους των υλοποιούμενων Δ.Ε., ώστε να προκύψουν, από αξιόπιστο δείγμα έργων, στατιστικά στοιχεία κόστους Δ.Ε. και επιμέρους τμημάτων τους.
Το Σύστημα αυτό κατασκευάστηκε από την Μικτή Επιτροπή Καθοδήγησης για τα Δημόσια Έργα (ΜΕΚ) κατά την περίοδο εφαρμογής του ΚΠΣ II.(???)

• **Ανάπτυξη του νέου Συστήματος Κοστολόγησης/Τιμολόγησης (νέας Εθνικής Ανάλυσης Τιμών Δημοσίων Έργων).**

Το νέο Σύστημα προβλέπεται να περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- ο Γενικές εργοταξιακές δαπάνες
- ο Χωματουργικά έργα
- ο Έργα Οδοποιίας
- ο Σήραγγες
- ο Γεωτεχνικά έργα
- ο Υδραυλικά έργα
- ο Λιμενικά έργα
- ο Οικοδομικά έργα
- ο Φράγματα
- ο Έργα Πρασίνου
- ο Σιδηροδρομικά έργα
- ο Έργα Αεροδρομίων

Για την ανάπτυξη του Συστήματος **είναι απαραίτητα και προβλέπεται να υλοποιηθούν** τα ακόλουθα:

α/ Κανονισμός για την σύνταξη του Συστήματος Κοστολόγησης/Τιμολόγησης

β/ Κατάλογος και στοιχεία λειτουργίας μηχανημάτων τεχνικών έργων

γ/ Κατάλογος ειδικοτήτων και στοιχεία εργασίας προσωπικού υλοποίησης τεχνικών έργων

δ/ Συγκέντρωση δεδομένων τυπικών αποδόσεων μηχανημάτων και προσωπικού τεχνικών έργων.

Πολλές από τις ανωτέρω δράσεις έχουν ήδη αρχίσει να υλοποιούνται υπό τον συντονισμό του ΙΟΚ»

2002 -2 Οκτώβριος 2002: ΚΥΑ ΔΟ/Ο/2/98/Φ.1510 (Κ.Σκανδαλίδης – Β.Παπανδρέου): Συγκρότηση Ομάδων Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) για το συντονισμό και διοίκηση της υλοποίησης του Προγράμματος Δράσεων (**ACTION PLAN**) για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος παραγωγής Δημοσίων Έργων της Χώρας. (ΦΕΚ Β 1363/23-10-2002). **Χρηματοδότηση από Τεχνική Βοήθεια ΕΠ - ΟΑΛΛΑ.**

Αύγουστος 2003: ΚΥΑ ΔΟ/Ο/225/5/Φ.1850 (Κ.Σκανδαλίδης – Β.Παπανδρέου): Ανασυγκρότηση Ομάδων Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) για το συντονισμό και **2003 -1** διοίκηση της υλοποίησης του Προγράμματος Δράσεων (**ACTION PLAN**) για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος παραγωγής Δημοσίων Έργων της Χώρας. (ΦΕΚ Β 1168/14-08-2003).

Τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος, που έτυχε γενικής εφαρμογής επί 30 περίπου έτη και του οποίου ο εκσυγχρονισμός επιχειρήθηκε με το έργο της 2^{ης} ΟΔΕ του ACTION PLAN, είναι τα ακόλουθα:

- α/ Οι Αναλύσεις Τιμών (και Περιγραφικά Τιμολόγια) του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. που εγκρίθηκαν μεταξύ των ετών **1975 και 1977** είχαν την ακόλουθη διάρθρωση:
ΑΤΕΟ	Ανάλυση Τιμών Έργων Οδοποιίας	(ΟΔΟ)
ΑΤΟΕ	Ανάλυση Τιμών Οικοδομικών Εργασιών	(ΟΙΚ)
ΑΤΥΕ	Ανάλυση Τιμών Υδραυλικών Έργων	(ΥΔΡ)
ΑΤΛΕ	Ανάλυση Τιμών Λιμενικών Έργων	(ΛΙΜ)
ΑΤΕΠ	Ανάλυση Τιμών Έργων Πρασίνου	(ΠΡΣ)
ΑΤΗΕ	Ανάλυση Τιμών Ηλεκτρομηχανολογικών Εργασιών	(ΗΛΜ)
ΑΤΑΕ	Ανάλυση Τιμών Αναδασωτικών Εργασιών	(ΔΑΣ)
- β/ Πέραν αυτών, χρησιμοποιήθηκε ευρέως (και εξακολουθεί ακόμη να χρησιμοποιείται) η “ημιεπίσημη” Ανάλυση Τιμών Ηλεκτρομηχανολογικών Εργασιών (ΑΤΗΛΜΕ) που συντάχθηκε από την ΠΕΔΜΗΕΔΕ για λογαριασμό του ΥΠΕΧΩΔΕ την δεκαετία του 80, αλλά ουδέποτε θεσμοθετήθηκε. Αποτελείται από δύο εκτενή τεύχη, ένα για τις Μηχανολογικές και ένα για τις Ηλεκτρολογικές εργασίες. Οι κωδικοί των υλικών που ενσωματώνονται στα άρθρα της ΑΤΗΛΜΕ περιλαμβάνονται στο Παράρτημα της Τιμαριθμικής.
- γ/ Οι παραπάνω Αναλύσεις Τιμών χρονολογούνται από την δεκαετία του 70. Οι μόνες απόπειρες επικαιροποίησης που έγιναν έκτοτε είναι η αναμόρφωση:
- της **Ανάλυσης Τιμών Έργων Οδοποιίας το 1994 (Ν. ΑΤΕΟ)** και
  - της **Ανάλυσης Τιμών Έργων Πρασίνου (ΑΤΕΠ), το 2003 και το 2005**

Κοινό χαρακτηριστικό της **Ν.ΑΤΕΟ** και της **ΑΤΕΠ**, ήταν ο αναλυτικός προσδιορισμός του μισθώματος των μηχανημάτων έργων. Το θεματολόγιό τους όμως παρέμεινε αμετάβλητο και ελλιπές.

Σε όλες τις ΠΑΤ η Ημερήσια Δαπάνη των μηχανημάτων προσδιορίζεται με αναλυτικό τρόπο (βοηθητική τιμή) που για σε κάθε κατηγορία έργων (ΟΙΚ, ΟΔΟ, ΥΔΡ, κλπ) είναι διαφορετική (!!!) αν και πρόκειται για το ίδιο μηχάνημα. Στην Ν.ΑΤΕΟ και την ΑΤΕΠ με αναλυτικό τρόπο υπολογίζεται και το **ημερήσιο μίσθωμα** των μηχανημάτων που συμμετέχει στην Ημερήσια Δαπάνη. Ο τρόπος υπολογισμού του μισθώματος είναι αντίστοιχος της BGL. **Στις λοιπές ΠΑΤ το μίσθωμα ορίζεται αυθαίρετα ως βασική τιμή.**

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η ΑΤΕΠ, η οποία εγκρίθηκε το Μάρτιο του 2005, ενώ είχε ήδη τεθεί σε εφαρμογή το NET Έργων Πρασίνου και γι' αυτό στην παρ. 4 της εγκριτικής απόφασης (βλ πιο κάτω 2005-1) αναφέρεται ότι: **«Το παρόν τεύχος ΑΤΕΠ έχει εφαρμογή για τον προσδιορισμό των συντελεστών αναθέωσης και τη σύνταξη ΤΜΝΕ και δεν κατισχύει των εγκεκριμένων ενιαίων Τιμολογίων του ΥΠΕΧΩΔΕ».**

Τελικά ούτε για την αναθέωση των τιμών εφαρμόστηκε ποτέ η ΑΤΕΠ και οι συντελεστές συνεχίζουν να υπολογίζονται μέχρι και σήμερα με την ΑΤΕΠ του 2003 που επισήμως έχει καταργηθεί !!!

δ/ Στις αρχές του 1990, το τ.ΥΠΕΧΩΔΕ, προχώρησε σε «διόρθωση» των αναλυτικών τιμολογίων κατά τρόπο ισοπεδωτικό εφαρμόζοντας μειωτικούς συντελεστές των τιμών μονάδος διαφόρων ομάδων εργασιών, π.χ. μείωση των τιμών μονάδων χωματουργικών έργων κατά 30%, μείωση των τιμών μονάδων τεχνικών έργων κατά 15% κλπ. (Απόφαση Δ1α/0/11/60/92, ΦΕΚ 562Β της 14-9-92 «Αναπροσαρμογή τιμών μονάδας της αναλύσεως τιμών Έργων Οδοποιίας», Εκδόσεως 1975 και Απόφαση Δ6/οικ/22172/92, ΦΕΚ 562Β της 14-9-92 «Αναπροσαρμογή τιμών μονάδας της αναλύσεως τιμών Υδραυλικών Έργων», Εκδόσεως 1979).

Οι μειωτικοί αυτοί συντελεστές δεν προέκυψαν από κάποια αναλυτική εργασία αλλά ήταν μία προσπάθεια περιορισμού των προσφερόμενων μεγάλων εκπτώσεων. Με τον τρόπο αυτό επί της ουσίας αχρηστεύθηκε η αναλυτική εργασία που είχε γίνει κατά τη φάση της αρχικής σύνταξης των αναλύσεων τιμών, χωρίς ωστόσο να καταργηθεί.

Το 2002 το ΙΟΚ, στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσεων (ACTION PLAN) για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος παραγωγής Δημοσίων Έργων της Χώρας, ανέλαβε την υλοποίηση των αντικειμένων της 2ης ΟΔΕ στους τομείς «Τεχνικές Προδιαγραφές και Σύστημα Προσδιορισμού Κόστους», υπό τον συντονισμό του τότε Αντιπροέδρου του ΙΟΚ, Ομότιμου Καθηγητή Ε.Μ.Π. κ. Θ. Π. Τάσιου.

Παρατίθενται αποσπάσματα από σχετικά άρθρα του ΕΔ ΤΕΕ για τον απολογισμό του έργου της 2^{ης} ΟΔΕ

ΕΔ ΤΕΕ 2359 (19/9/2005):**Ι. Προϋπάρχουσα κατάσταση -
Στόχοι 2ης ΟΔΕ**

Στόχος της δράσης αυτής ήταν η βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος προκοστολόγησης των έργων, που είχε βασισθεί είτε στις παρωχημένες πλέον Αναλύσεις Τιμών του ΥΠΕΧΩΔΕ (έχουν συνταχθεί προ 25ετίας) ή/και σε τιμολόγια (άγνωστης αιτιολόγησης των τιμών μονάδος) που εφαρμόζαν οι διάφορες δημοπρατούσες αρχές (και τα οποία διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους).

Η εικόνα των δημοπρατούμενων έργων είχε ως κύριο χαρακτηριστικό την ανομοιομορφία τιμολόγησης (όσον αφορά το τιμολογούμενο αντικείμενο επιμέρους εργασιών) και τη διαφοροποίηση τιμών (για το αυτό κατασκευαστικό αντικείμενο) μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών και φορέων.

Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής ήταν να μην μπορούν να συγκριθούν κοστολογικώς ο-

μοειδή έργα ή/και επιμέρους όμοιες εργασίες (π.χ. γενικές εκσκαφές), ακόμη και υπό κοινές γενικές συνθήκες.

Γενική εκτίμηση της 2ης ΟΔΕ ήταν ότι ριζική λύση του προβλήματος θα αποτελούσε:

α) Η κατάρτιση της Εθνικής Ανάλυσης Τιμών, με περιγραφικά άρθρα τιμολογίου με παραπομπές στις ΠΙΕΤΕΠ και πλήρη τεκμηρίωση των αποδόσεων εργατοτεχνικού προσωπικού και μηχανικού εξοπλισμού ανά είδος εργασίας.

β) Ο σαφής διαχωρισμός των γενικών εργαταξιακών δαπανών από τις επιμέρους εργασίες.

γ) Η ρεαλιστική εκτίμηση των τιμών αγοράς των ενσωματούμενων υλικών (πράγμα που, δυστυχώς, σε καμία περίπτωση δεν διασφαλίζει η τιμαριθμική, με τον τρόπο που ενημερώνεται σήμερα).

Προφανώς, ένας τέτοιος στόχος δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί στα στενά χρονικά όρια των δράσεων του «Action Plan» του ΥΠΕΧΩΔΕ παρά μόνον ως προετοιμασία του «εδάφους» και έναρξη πραγμάτωσης των επιμέρους στόχων.

ΕΔ ΤΕΕ 2348 (20/6/2005):	
Εισαγωγή	
<p>α) Το ΥΠΕΧΩΔΕ και το ΥΠΕΣΔΔΑ, με τις υπ' αριθμ. ΔΟ/α/2/98/Φ.1510 και ΔΟ/Ο/225/5/Φ.1850 κοινές αποφάσεις, ανέθεσαν στη 2η ΟΔΕ τις εξής δράσεις:</p> <p>i) Κατάρτιση Προσωρινών Πρότυπων Τεχνικών Προδιαγραφών Δημοσίων Έργων</p> <p>ii) Επικαιροποίηση και Συμπλήρωση των Υφιστάμενων Αναλύσεων Τιμών για τα Δημόσια Έργα και</p> <p>iii) Στατιστική Παρακολούθηση του Κόστους των Δημοσίων Έργων.</p>	<p>β) Οι ειδικότεροι στόχοι, τους οποίους έθεσε εν συνεχεία η 2η ΟΔΕ για την υλοποίηση των δράσεων που της ανατέθηκαν, στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσεων για τον εκσυγχρονισμό των Δημοσίων Έργων (Action Plan), υπήρξαν μάλλον υψηλοί. Και τούτο επειδή επί δεκαετίες οι διαδικασίες παραγωγής των δημοσίων έργων δεν βελτιώνονταν με τον ρυθμό που απαιτούσαν τις εξελίξεις των αναγκών μας.</p> <p>Από αυτή, λοιπόν, την άποψη το βραχύχρονο έργο της 2ης ΟΔΕ αποδείχθηκε μάλλον δύσκολο. Παρά ταύτα, ένα σημαντικό μέρος των στό-</p> <p>γ) Ο συνοπτικός απολογισμός που παρατίθεται εδώ, έχει ως μόνο σκοπό να υποδείξει την ανάγκη για συνέχιση/παρακολούθηση/ανάδραση – διότι, διαφορετικά, το έργο που συντελέστηκε κινδυνεύει να μείνει ημιτελές και αναξιοποίητο.</p>

Η 2^η ΟΔΕ προχώρησε στη σύνταξη 440 τίτλων Τεχνικών Προδιαγραφών (ΠΕΤΕΠ), που καλύπτουν αντικείμενα όλων των κατασκευαστικών τομέων. Πρόκειται για κείμενα ενιαίας δομής τα οποία κάνοντας συστηματικές αναφορές σε Ευρωπαϊκά Πρότυπα έδωσαν ιδιαίτερη σημασία στην ποιότητα των ενσωματούμενων στα τεχνικά έργα υλικών.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του αντικειμένου της 2ης ΟΔΕ, πέρα από την επεξεργασία 440 τίτλων Προσωρινών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΠΕΤΕ), οι ομάδες εργασίας του ΙΟΚ κατέγραψαν και κωδικοποίησαν τις εργασίες που είχαν συμπεριληφθεί στους προϋπολογισμούς σημαντικού αριθμού δημοπρατηθέντων έργων όλων των κατηγοριών και σε συνδυασμό με τα υπάρχοντα άρθρα των παλαιών αναλύσεων τιμών (ΠΑΤ) κατάρτισαν τους Συνοπτικούς Περιγραφικούς Καταλόγους (ΣυΠεΚ) για όλες τις κατηγορίες έργων (περίπου 8.500 άρθρα).

Οι ΣυΠεΚ αποτέλεσαν το 2004 την βάση κατάρτισης των Νέων Ενιαίων Τιμολογίων του τ. ΥΠΕΧΩΔΕ, πλην της κατηγορίας των Έργων Οδοποιίας, που ακολούθησαν το υπόδειγμα της Εγνατίας Οδού ΑΕ.

Επιπρόσθετα συντάχθηκαν και παραδόθηκαν στο τ. ΥΠΕΧΩΔΕ :

- α) Πλήρως λογισμητοποιημένο σύστημα υπολογισμού της ωριαίας δαπάνης μηχανημάτων έργων.
- β) Λογισμητοποιημένο σύστημα νέων Αναλύσεων Τιμών βασικών εργασιών, συμπεριλαμβανομένων Η/Μ εργασιών και εργασιών αποκατάστασης ζημιών από σεισμό και λοιπούς βλαπτικούς παράγοντες, βασισμένο στην κωδικοποίηση ΣυΠεΚ και στο σύστημα υπολογισμού της ωριαίας δαπάνης μηχανημάτων.
- γ) Παραμετρικές Αναλύσεις Τιμών (Π.Α.) ορισμένων βασικών εργασιών, των οποίων το κόστος διαφοροποιείται ανάλογα με τις συνθήκες εκτέλεσης και τα χρησιμοποιούμενα μέσα.

- δ) Σύστημα ανάλυσης και προσδιορισμού των Γενικών Εργοταξιακών Δαπανών (ΓΕΔ) με χρήση ειδικού προς τούτο λογισμικού.
- ε) Επικαιροποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προκοστολόγησης των έργων με βάση Μονάδες Τελειωμένου Φυσικού Αντικειμένου (Μ.Τ.Φ.Α.) εκτελεσθέντων έργων, που είχε αρχικά αναπτυχθεί στο πλαίσιο του II ΚΠΣ και επεξεργασία προτάσεων για την συγκρότηση και λειτουργία φορέα διαχείρισης του συστήματος.

Όλος ο τεχνικός κόσμος περίμενε να καρποφορήσουν αυτές οι προσπάθειες, που η Πολιτεία είχε χρηματοδοτήσει προκειμένου να αποκτήσουμε τα σύγχρονα αυτά αναλυτικά τιμολόγια γενικής εφαρμογής για όλη την Χώρα.

Δυστυχώς όλες οι προαναφερόμενες εργασίες, πλην των ΠΕΤΕΠ, δεν ελήφθησαν υπόψη και ουδέποτε αξιοποιήθηκαν από το Υπουργείο, το οποίο αντί αυτών προχώρησε με το Νόμο 3263/2004 στην «ακύρωση» των παλιών αναλυτικών τιμολογίων και στην υποχρέωση εφαρμογής των Νέων Ενιαίων Τιμολογίων-Τιμοκαταλόγων «Σουφλιά», που εφαρμόζονται μέχρι και σήμερα.

Όσο για τις ΠΕΤΕΠ - ΕΤΕΠ:

Στο πλαίσιο του Action Plan, συντάχθηκαν, με τη φροντίδα του ΙΟΚ, 450 **Προσωρινές Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΕΤΕΠ)**, στις οποίες έχει δοθεί πρωτεύουσα σημασία στην ικανοποίηση των απαιτήσεων της Οδηγίας 89/106/ΕΟΚ. **Η πρώτη φάση των εργασιών σύνταξης των ΠΕΤΕΠ ολοκληρώθηκε το έτος 2005.**

Έκτοτε οι ΠΕΤΕΠ έχουν τεθεί σε κρίση, έχουν συγκεντρώσει σχόλια και παρατηρήσεις, έχουν προκαλέσει διαβουλεύσεις, έχουν υποστεί βελτιώσεις και, κυρίως, έχουν ενσωματωθεί δια του ΕΛΟΤ στην εθνική τυποποίηση ως **«Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Ε.ΤΕ.Π.)»** (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-##.) μετά την κοινοποίησή τους και στην ΕΕ σύμφωνα με την Οδηγία 98/34 (ΠΔ 39/2001). **Η διαδικασία κοινοποίησης των ΕΤΕΠ στην ΕΕ μέσω του ΕΛΟΤ ολοκληρώθηκε και η σύμφωνη γνώμη της ΕΕ δόθηκε το Μάιο του 2010.**

Έκτοτε αναμένεται η έκδοση ΥΑ για την εφαρμογή των ΕΤΕΠ στις συμβάσεις Δ.Ε., σε συνδυασμό με αντίστοιχα εναρμονισμένα Άρθρα Τιμολογίων και Τεχνικές Συγγραφές Υποχρεώσεων (ΤΣΥ). Η σχετική ΥΑ για την εφαρμογή των ΕΤΕΠ και των εναρμονισμένων με αυτές ΝΕΤ για έργα Οδοποιίας, Λιμενικά, Πρασίνου και Η/Μ Οδοποιίας πλην Σηράγγων αναμένεται να εκδοθεί εντός των προσεχών ημερών (?).

Εξετάζεται επίσης η έγκριση του **Τιμολογίου Έργων Αποκατάστασης Ζημιών** από σεισμό και λοιπούς βλαπτικούς παράγοντες που είχε συνταχθεί από την 2η ΟΔΕ, το οποίο συνοδεύεται από αναλύσεις τιμών και είναι πλήρως εναρμονισμένο με αντίστοιχες ΕΤΕΠ.

Με την επικείμενη απόφαση **αναμένεται ότι θα καταργηθούν οι υποχρεωτικές ΤΣΥ** (Τεχνικές Συγγραφές Υποχρεώσεων) που επιβλήθηκαν με την ΥΑ Δ17α/01/93/ΦΝ.437 του 2004, και θα αντικατασταθούν από τις ΕΤΕΠ.

Κατά την επεξεργασία των ως άνω ΝΕΤ διαπιστώθηκε ότι ορισμένες από τις ΕΤΕΠ είναι ήδη παρωχημένες (λ.χ. η ΕΤΕΠ για τα Συστήματα Αναχαίτισης Οχημάτων, που χρήζει ανασύνταξης μετά την έγκριση των ΟΜΟΕ ΣΑΟ το 2011 και ακόμη 10-15 άλλες ΕΤΕΠ).

Επισημαίνεται επίσης ότι το **θεματολόγιο των ΕΤΕΠ δεν καλύπτει όλες τις εργασίες που περιλαμβάνονται στα ΝΕΤ.**

2004 -1 Σεπτέμβριος 2004, Ν.3263: Μειοδοτικό Σύστημα ανάθεσης των δημοσίων έργων και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α' 179/28-09-2004). **Άρθρο 8: Ενιαία τιμολόγια (NET)**

2004 -2 Οκτώβριος 2004, ΥΑ Δ17α/01/93/ΦΝ.437: Έγκριση Ενιαίων Τιμολογίων εργασιών δημοπράτησης δημοσίων έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών και Πρασίνου και προτύπων τευχών δημοπράτησης

Η αδυναμία έγκυρης και έγκαιρης ολοκλήρωσης των εργασιών της 2^{ης} ΟΔΕ (ΙΟΚ) οδήγησε την νέα ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ στην λύση των νέων ενιαίων τιμολογίων, χωρίς ανάλυση κοστολογίου, δηλαδή, σε μια μορφή «τιμοκαταλόγου» των βασικών τεχνικών εργασιών.

Τα Ενιαία Τιμολόγια Εργασιών του ΥΠΕΧΩΔΕ (NET) εφαρμόζονται από το τέλος του 2004 και η εφαρμογή τους είναι ενιαία και υποχρεωτική για όλα τα έργα που δημοπρατούνται στην Ελλάδα. Στο διάστημα αυτό έχουν γίνει αρκετές συμπληρώσεις, τροποποιήσεις και επικαιροποιήσεις τους, αλλά όλες χωρίς αναλυτική τεκμηρίωση της οριζόμενης τιμής.

Τα τιμολόγια αυτά συντάχθηκαν μεν για να αντικαταστήσουν τα Αναλυτικά Τιμολόγια ωστόσο η τιμολόγηση αυτή:

- δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις βασικές απαιτήσεις εναρμόνισης με την ευρωπαϊκή τυποποίηση.
- καλύπτει ένα πολύ περιορισμένο φάσμα εργασιών και μεθόδων κατασκευής,
- δεν τεκμηριώνεται κοστολογικά με ενιαίο και αντικειμενικό τρόπο, που να διασφαλίζει την αποτίμηση όλων των συντελεστών παραγωγής (εργατικά, υλικά, εξοπλισμός) που απαιτούνται για την τεχνικά άρτια εκτέλεση των εργασιών,

Οι «τιμοκατάλογοι» NET καθορίστηκαν μονομερώς ως ανώτατες τιμές, χωρίς κοστολογική αιτιολόγηση και τεκμηρίωση, και οφείλουν να εφαρμόζονται υποχρεωτικά από τις αναθέτουσες αρχές για τον προϋπολογισμό κάθε δημοπρατούμενου έργου, αν και κατά γενικό τρόπο δεν καλύπτουν ούτε το άμεσο κόστος των περιγραφόμενων εργασιών.

Τα τιμολόγια αυτά έχουν αποτύχει, διότι στερούνται των δύο βασικότερων στοιχείων που πρέπει να πληρούν τα σύγχρονα τιμολόγια δημοσίων έργων:

- α) Είναι μόνο περιγραφικά, δηλ. απλώς περιγράφουν τις εργασίες που περιλαμβάνονται σε κάθε τιμή μονάδας - πολλές φορές δε, ακόμη και αυτή η περιγραφή είναι ιδιαίτερα ατελής, ελλιπής και ασαφής - χωρίς να περιλαμβάνουν ανάλυση της τιμής μονάδας ανά επιμέρους στοιχείο κόστους της.
- β) Η διαπίστωση των βασικών τιμών που διαμορφώνουν τα στοιχεία κόστους μιας τιμής μονάδας γίνεται με μεθόδους επιεικώς χαρακτηριζόμενες ως ερασιτεχνικές, αντιεπιστημονικές και εν τέλει παντελώς αυθαίρετες.

2005 -1 Μάρτιος 2005, ΥΑ Δ1α/0/8/16: Έγκριση Ανάλυσης Τιμών με Περιγραφικό Τιμολόγιο έργων Πρασίνου (ΑΤΕΠ) – **ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΕ !!!**

2005 -2

Ιούνιος 2005: 4-ημερη (26-30/6) αποστολή μελών του ΔΣ του ΣΑΤΕ σε Αυστρία (Βιέννη) και Γερμανία (Δρέσδη) για την επισκόπηση εφαρμοζόμενων συστημάτων τυποποιημένων άρθρων και αναλυτικών τιμολογίων.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Δ1α/0/8/16

Έγκριση Ανάλυσης Τιμών με Περιγραφικό Τιμολόγιο έργων Πρασίνου (ΑΤΕΠ).

Αρ. Φύλλου 383

24 Μαρτίου 2005

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

4. Το παρόν τεύχος ΑΤΕΠ έχει εφαρμογή για τον προσδιορισμό των συντελεστών αναθεώρησης και τη σύνταξη ΤΜΝΕ και δε κατισχύει των εγκεκριμένων ενιαίων Τιμολογίων του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Οι τιμές που προέκυπταν από τις νέες αναλύσεις του 2005 μειώθηκαν κατά 25-30% και αποτέλεσαν τις "Τιμές Σουφλιά" του ΝΕΤ ΠΡΣ.

2005 -3 Οκτώβριος 2005: Πιλοτικό έργο στη Δρέσδη, με χρηματοδότηση του ΣΑΤΕ, για τη διερεύνηση της δυνατότητας μεταφοράς και αυτόματης μεταγλώττισης στα ελληνικά του γερμανικού συστήματος τυποποιημένων άρθρων τιμολογίου (STLB-Bau, XML, DBD).

2006 -1 Φεβρουάριος 2006: Οργάνωση από το ΣΑΤΕ Ημερίδας με χρηματοδότηση ΣΑΤΕ & ΤΕΕ και με θέμα «Πρακτικές τιμολόγησης και κοστολόγησης Τεχνικών Έργων. Το παράδειγμα "STLB-Bau, XML, DBD" της Γερμανίας. Αναγκαιότητα και δυνατότητες ανάπτυξης ανάλογου συστήματος στην Ελλάδα» - Συμμετοχή ΔΙΝ, DBD και ΕΛΟΤ

Για τη ριζική αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρουσιάζουν τα τιμολόγια εργασιών για την ανάθεση της εκτέλεσης των ΔΕ στο πνεύμα ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΕΧΩΔΕ ΠΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ (ACTION PLAN), των επανειλημμένων συστάσεων της Επιτροπής των Ε.Κ. για βελτίωση και εναρμόνισή τους με τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα και της αδυναμίας του ΙΟΚ να προχωρήσει από μόνο του σε μία συνολική και μόνιμη αντιμετώπιση του προβλήματος, ο ΣΑΤΕ, συγκρότησε ειδική επιτροπή για την διερεύνηση και εισήγηση μεθοδολογίας αντιμετώπισης του προβλήματος.

Αυτή η επιτροπή ξεκίνησε μία προσπάθεια για την βελτίωση, τον εκσυγχρονισμό, την τυποποίηση και την πλήρη εναρμόνιση με τις ευρωπαϊκές οδηγίες και πρακτικές, του συστήματος διαμόρφωσης και αποτύπωσης του προϋπολογισμού και της δαπάνης αντίστοιχα, των δημοσίων έργων στην Ελλάδα.

Η εν λόγω πρωτοβουλία αφορά στη χρήση τυποποιημένων περιγραφικών άρθρων και αντίστοιχων αναλύσεων τιμών και κατέληξε στην ανάδειξη της αναγκαιότητας υιοθέτησης ενός ολοκληρωμένου συστήματος τιμολόγησης και κοστολόγησης των Τεχνικών Έργων, εναρμονισμένου με τις ευρωπαϊκές πρακτικές και την ευρωπαϊκή τυποποίηση.

Η δράση του ΣΑΤΕ βρήκε ανταπόκριση από όλους τους σχετιζόμενους φορείς (ΕΛΟΤ, ΤΕΕ, ΙΟΚ, Εργοληπτικές Οργανώσεις, Μελετητικές Οργανώσεις) η οποία και εκφράστηκε στην σχετική ημερίδα που διοργάνωσε ο ΣΑΤΕ το 2006, με προσκεκλημένους Γερμανούς ειδικούς, οι οποίοι μεταξύ άλλων έκαναν σαφή τα εξής:

- Το εγχείρημα αυτό θα πρέπει να γίνει οπωσδήποτε με τη σύμπραξη και του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ).
- Σε περίπτωση απόφασης μεταφοράς του συστήματος θα πρέπει να σχηματοποιηθεί ο «Βασικός Εντολέας» από την ελληνική πλευρά και να διασφαλιστεί η αποδοχή του συστήματος από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2006 -2 **Νοέμβριος 2006:** Μνημόνιο συναντίληψης μεταξύ των άμεσα ενδιαφερόμενων κλαδικών φορέων που συμμετέχουν στην Ομάδα Εργασίας «Πρακτικές Τιμολόγησης & Κοστολόγησης Έργων» (ΤΕΕ, ΣΑΤΕ, ΠΕΔΜΗΕΔΕ, ΠΕΣΕΔΕ, ΣΕΓΜ, ΣΜΕ, ΙΟΚ, ΕΛΟΤ) – **ΣΥΜΦΩΝΗΘΗΚΕ ΑΛΛΑ ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΕ !!!**

Τα κυριότερα σημεία του Μνημονίου που συμφωνήθηκαν είναι:

«Το ζητούμενο είναι η ανάπτυξη, η λειτουργία και ο διαρκής εμπλουτισμός και ενημέρωση ενός ενιαίου, ολοκληρωμένου και αξιόπιστου Συστήματος διαμόρφωσης του προϋπολογισμού, κοστολόγησης των εργασιών και στατιστικής αποτύπωσης της δαπάνης εκτέλεσης των τεχνικών έργων και των συντελεστών παραγωγής τους στην Ελλάδα.

- ✓ *Ενιαίου για δημόσια και ιδιωτικά έργα, που να παρακολουθεί τις τρέχουσες συγκυρίες και τεχνικές εξελίξεις, και απαλλαγμένου από κάθε κρατική χειραγώγηση και από τις στρεβλώσεις του αθέμιτου ή καταστροφικού ανταγωνισμού.*
- ✓ *Προσαρμοσμένου στις ιδιαιτερότητες των οικοδομικών έργων και των έργων υποδομής και ικανού να παρακολουθεί τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε περιοχής.*
- ✓ *Συγχρονισμένου με ανάλογες πρακτικές και συστήματα, που εφαρμόζονται στον ευρωπαϊκό χώρο, όπως η χρήση τυποποιημένων παραμετρικών άρθρων τιμολογίου, (π.χ. STLB-Bau, XML, DBD) και αντίστοιχων αναλύσεων τιμών και τεχνικών προδιαγραφών.*
- ✓ *Πλήρως εναρμονισμένου με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες για τον ελεύθερο ανταγωνισμό, τις δημόσιες συμβάσεις, την τυποποίηση και την τεχνική εναρμόνιση*
- ✓ *Με δυνατότητα υποστήριξης της οικονομικής αποτίμησης των έργων σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους (προκαταρκτικός σχεδιασμός – τελικός σχεδιασμός – ανάθεση – κατασκευή – λειτουργία/συντήρηση) και προς χρήση από όλους τους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση και διαχείρισή τους (ΚτΕ, Φορείς Χρηματοδότησης, Φορείς Διαχείρισης, Μελετητές, Κατασκευαστές)*

...

Τα εφαρμοζόμενα σήμερα στις συμβάσεις δημοσίων έργων τιμολόγια και τεχνικές προδιαγραφές (ΤΣΥ) χαρακτηρίζονται από τη μη-συμμόρφωσή τους με τις Κοινοτικές Οδηγίες της τεχνικής εναρμόνισης, με αποτέλεσμα να υπάρχει πάντοτε το ενδεχόμενο κίνησης διαδικασιών προσβολής της εγκυρότητάς τους και επιβολής κυρώσεων.

- ✓ *Τα ποσά των προστίμων που έχει ήδη καταλογίσει η Ε.Ε. σε βάρος της Ελλάδας σε ανάλογες περιπτώσεις (π.χ. για το μαθηματικό τύπο) είναι πολύ μεγαλύτερα από τη δαπάνη ανάπτυξης του προτεινομένου συστήματος.*

...

Η συμμετοχή εκπροσώπων των συνεργαζόμενων Φορέων στις επιτροπές του ΥΠΕΧΩΔΕ για τη «βελτίωση ή συμπλήρωση» των «ενιαίων τιμολογίων», δεν θα πρέπει να ερμηνευτεί ως ενέργεια αποδοχής τους και διαιώνισης της υφιστάμενης κατάστασης. Η συμμετοχή των Φορέων στις επιτροπές αυτές γίνεται με κάθε επιφύλαξη και δεν αναστέλλει τη βούληση και τη δέσμευσή τους για την άμεση προώθηση ανάπτυξης ενός νέου ολοκληρωμένου και συγχρόνου συστήματος.

Τέλος συμφωνείται η άμεση ανάθεση από το ΤΕΕ σε εξειδικευμένη ομάδα εργασίας που θα προταθεί από τους συμμετέχοντες φορείς, της εκπόνησης μελέτης με αντικείμενο:

«Προκαταρκτικός σχεδιασμός Προγράμματος Δράσης και διερεύνηση εναλλακτικών Επιχειρησιακών Σχημάτων για την ανάπτυξη, υλοποίηση και λειτουργία ενός συστήματος προϋπολογισμού, τιμολόγησης, κοστολόγησης και απολογισμού της δαπάνης κατασκευής τεχνικών έργων στην Ελλάδα»

Η μελέτη αυτή θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε 3 μήνες από τη σχετική εντολή».

ΤΕΤΟΙΑ ΕΝΤΟΛΗ ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΔΟΘΗΚΕ !!!

2008 -2 **Αύγουστος 2008:** Σύσταση στη ΓΓΔΕ Επιτροπής «Αγγέλη» για τον καθορισμό νέου τρόπου αναθεώρησης τιμών (ΥΑ Δ17α/03/101/Φ2.5/27-8-2008 -1 08) – Συμμετοχή εκπροσώπων των ΕΟ

Ιούλιος 2008: Ένσταση των Πανελληνίων Εργοληπτικών Οργανώσεων κατά του με αριθμό **132/25-6-2008** Πρακτικού Διαπιστώσεως Βασικών Τιμών για το Β' Τρίμηνο 2008 της Επιτροπής Διαπιστώσεως Τιμών Δημοσίων έργων (ΕΔΤΔΕ).

Μετά τις αλληπάλληλες διαμαρτυρίες και παραστάσεις των Ε.Ο. στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ για τα ζητήματα της απαράδεκτης τιμολόγησης ορίσθηκε επιτροπή με συμμετοχή και εκπροσώπων εργοληπτικών οργανώσεων με θέμα **«Σύσταση επιτροπής για την επικαιροποίηση του τρόπου υπολογισμού της αναθεώρησης των τιμών εργασιών Δημοσίων έργων.»** (Δ17α/03/101/Φ.2.5/27-8-2008-Ορθή επανάληψη 1/9/2008).

Οι εργασίες της επιτροπής διήρκεσαν επί 9μηνο περίπου και σε αλληπάλληλες συνεδριάσεις εξετάσθηκαν όλες οι πλευρές του σοβαρού αυτού θέματος. Μετά την λήξη των εργασιών της επιτροπής, οι εργοληπτικές οργανώσεις υπέβαλαν στο Υπουργείο κοινή επιστολή (στις 28/5/2009) με τις θέσεις τους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν «προσέγγιση με βελτίωση των υφιστάμενων αναλύσεων τιμών».

Στην παραπάνω θέση οι Εργοληπτικές Οργανώσεις οδηγήθηκαν μεταξύ των άλλων:

α/ από τον κίνδυνο και την εμπλοκή που θα οδηγούσε στο μέλλον, να τρέχουν για αρκετό χρονικό διάστημα παράλληλα τρία διαφορετικά συστήματα αναθεώρησης των τιμών, και

β/ για να τεθούν οι βάσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονων αναλύσεων τιμών, οι οποίες θα ισχύουν τόσο για την τιμολόγηση των έργων όσο και για την αναθεώρηση των τιμών σε συνδυασμό με ένα αναβαθμισμένο και επιστημονικά δόκιμο μηχανισμό διαπίστωσης των βασικών τιμών και τιμοληψίας.

2008 -3 **Νοέμβριος 2008:** Υποβολή από τον Τεχνικό Σύμβουλο του ΣΑΤΕ αναφοράς με θέμα «**Υπόμνημα Προτάσεων για τον εξορθολογισμό του μηχανισμού αναθεώρησης των συμβατικών τιμών στις συμβάσεις δημοσίων έργων**». Εκπονήθηκε με εντολή ΣΤΕΑΤ-ΣΑΤΕ. Υιοθέτηση των προτάσεων αυτών από τη ΣΕΕΟ.

2009 -2 **Ιούλιος 2009:** Έκθεση Πεπραγμένων της Επιτροπής «**Αγγέλη**» για την επικαιροποίηση του τρόπου υπολογισμού της Αναθεώρησης των τιμών εργασιών των Δημοσίων Έργων.

2009 -1 **Μάιος 2009:** Υποβολή κοινής επιστολής όλων των ΕΟ με θέμα «**Θέσεις των Εργοληπτικών Οργανώσεων για την επικαιροποίηση του τρόπου υπολογισμού της αναθεώρησης**» συνοδευόμενη από το Υπόμνημα Προτάσεων. Απαίτηση εφαρμογής συστήματος αναθεώρησης βασιζόμενο σε σύγχρονες αναλύσεις τιμών.

Παρατίθεται απόσπασμα της εν λόγω Έκθεσης:

«Απόφαση συγκρότησης και δράσεις της Επιτροπής:

Με την Δ17α/03/101/Φ2.5/15-09-2008 Απόφαση του κ. Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε συγκροτήθηκε Επιτροπή "για την επικαιροποίηση του τρόπου υπολογισμού της Αναθεώρησης των τιμών εργασιών των Δημοσίων Έργων", αποτελούμενη από τους εξής:

1. Αγγέλη Επαμεινώνδα, Πολ.Μηχ., Δ/ντή ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ, ως Συντονιστή
2. Κοντούρη Γεώργιο, Πολ.Μηχ., Δ/ντή Δ/νσης Δ9 της ΓΓΔΕ
3. Αναστασίου Καλλιόπη, Δ/ντρια Δ/νσης Δ17 της ΓΓΔΕ
4. Καβαλλέρια Αρίστη, Πολ. Μηχ., της ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ
5. Μητκίδη Χρήστο, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ.
6. Αναγνωστόπουλο Παναγιώτη, Πολ. Μηχ., του ΙΟΚ

Καθώς και από τους ακόλουθους εκπροσώπους των Εργοληπτικών Οργανώσεων:

7. Κωνσταντάκο Μενέλαο, Πολ.Μηχ., εκπρόσωπο ΣΤΕΑΤ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ

(απόσπασμα επιστολής των ΕΟ της 26-5-2009, προς ΥΠΕΧΩΔΕ /ΓΓΔΕ, Δ/ση Νομοθετικού Συντονισμού & Κωδικοποίησης (Δ17), Πρόεδρο & Μέλη Επιτροπής για την επικαιροποίηση του τρόπου Υπολογισμού της αναθεώρησης των Τιμών εργασιών Δημοσίων Έργων)

«Οι προτάσεις των Εργοληπτικών Οργανώσεων για την προσωρινή επικαιροποίηση του τρόπου υπολογισμού της αναθεώρησης των τιμών εστιάζονται στις παρακάτω έξι (6) παραμέτρους :

1. Αλλαγή της ημερομηνίας διαπίστωσης των τιμών (που είναι σήμερα η 20η του πρώτου μήνα κάθε τριμήνου)
2. Κατάργηση του μη αναθεωρούμενου μέρους των τιμών
3. Καθιέρωση μεθοδολογίας για τον προσδιορισμό των μισθωμάτων του μηχανολογικού εξοπλισμού
4. Προσέγγιση με βελτίωση των υφιστάμενων αναλύσεων τιμών κατ' αρχήν για τα άρθρα των ισχυόντων ενιαίων τιμολογίων
5. Κατάργηση της τυχόν αρνητικής Αναθεώρησης

8. Χαρίτο Απόστολο, Αγρ.Τοπ.Μηχ., εκπρόσωπο ΣΑΤΕ

9. Γρηγορόπουλο Γρηγόριο, Πρόεδρο ΠΕΣΕΔΕ

Η Επιτροπή πραγματοποίησε 12 συνεδριάσεις κατά το διάστημα Ιανουάριος – Ιούνιος 2009, κατά τις οποίες εξετάστηκαν διεξοδικά οι δυνατότητες ανάπτυξης και προώθησης ενός νέου συστήματος υπολογισμού της αναθεώρησης των εργασιών των Δημοσίων Έργων, απλούστερου και **δικαιότερου του ισχύοντος σήμερα και αποδεκτού τόσο από το Υπουργείο, όσο και από τις Εργοληπτικές Οργανώσεις.**

Το ζητούμενο νέο σύστημα θα έπρεπε να είναι απαλλαγμένο από τις αδυναμίες του υπάρχοντος που βασίζεται στις παλαιές αναλύσεις τιμών, να είναι εύχρηστο και απλό και **να απεικονίζει αξιόπιστα τις μεταβολές των τιμών των συντελεστών διαμόρφωσης του κόστους των εργασιών (ημερομισθίων, μηχανικού εξοπλισμού και υλικών).**

Στην παρούσα έκθεση αναλύονται τα συστήματα που μελέτησε και αξιολόγησε η Επιτροπή.

Συγκεφαλαίωση - Συμπεράσματα - Προτάσεις

Το μοντέλο που επεξεργάστηκε η Επιτροπή, αποτελεί μια κατ' αρχήν ικανοποιητική προσέγγιση στο πρόβλημα εκσυγχρονισμού και απλούστευσης των διαδικασιών προσδιορισμού της αναθεώρησης. Είναι άμεσα εφαρμόσιμο, εύχρηστο και ταχύ, τόσο κατά το στάδιο σύνταξης της πιστοποίησης, όσο και κατά το στάδιο ελέγχου από την Υπηρεσία.

Ωστόσο οι εκπρόσωποι των Εργοληπτικών Οργανώσεων (Εργ. Οργ.) διατύπωσαν επιφυλάξεις ως προς το "καλάθι" τιμών υλικών και λοιπών πόρων από τους οποίες συντίθενται οι δείκτες της ΕΣΥΕ και την αξιοπιστία των σχετικών τιμοληψιών, ιδιαίτερα στην περίπτωση που η χρήση τους θα θεσμοθετηθεί ως βάση προσδιορισμού των συντελεστών αναθεώρησης των Δημοσίων Έργων.

Με έκθεση που κατέθεσαν στην Επιτροπή αντιπροτείνουν τον εκσυγχρονισμό των Αναλύσεων Τιμών που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης, ώστε να αποτυπώνουν τον σημερινό βαθμό εκμηχάνισης των έργων και την πραγματική συμμετοχή της εργατικής δαπάνης στο κόστος των έργων, καθώς και αλλαγές στον τρόπο κατάρτισης της Τιμαριθμικής.

6. Βελτίωση του τρόπου διαπίστωσης των τιμών της τιμαριθμικής.

Για την παράμετρο (1) δηλαδή της ημερομηνίας διαπίστωσης των τιμών της τιμαριθμικής, προτείνεται να λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των τιμών του τριμήνου που θα καθορίζεται κατά περίπτωση με την ανάλογη συχνότητα τιμοληψίας (π.χ. για το πετρέλαιο ημερήσια τιμοληψία).

Για την παράμετρο (2) επιβάλλεται η κατάργηση του μη αναθεωρούμενου τμήματος των τιμών που καθορίστηκε σε διαφορετική περίοδο προ εικοσαετίας, με εντελώς διαφορετικές συνθήκες πληθωρισμού και σήμερα η ύπαρξη του είναι εντελώς ανεπίκαιρη.

Για τις παραμέτρους (3) και (4) **δηλαδή τα μισθώματα μηχανημάτων και την βελτίωση των υφιστάμενων αναλύσεων μόνο για τον υπολογισμό της αναθεώρησης, σχετικές θέσεις περιλαμβάνονται στην συνημμένη πρόταση του Συμβούλου μας κ. Δ. Τουλιάτου.**

Για την παράμετρο (5), σύμφωνα με την ενημέρωση που έχουμε, έχει ήδη γίνει σχετική εισήγηση στην Πολιτική Ηγεσία για την κατάργηση της τυχόν αρνητικής Αναθεώρησης.

Για την παράμετρο (6) δηλαδή την αναβάθμιση του τρόπου διαπίστωσης των τιμών και του ρόλου της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών **προτείνεται η υποστήριξη της ως άνω Επιτροπής, από προεργασία συστηματικής έρευνας αγοράς που θα εφαρμόσουν οι Εργοληπτικές Οργανώσεις.**

Γ. ΡΩΜΟΣΙΟΣ ΕΥΣ. ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ Γ. ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ
Γ. ΒΛΑΧΟΣ Γ. ΣΥΡΙΑΝΟΣ»

Με την πρόταση των ΕΟ. διατηρείται το ισχύον σύστημα ως προς τη βασική λειτουργία του, χωρίς να παρίσταται ανάγκη νομοθετικών ρυθμίσεων.

Στις προτάσεις περιλαμβάνεται η κατάργηση του μειωτικού συντελεστή 0,90 που εφαρμόζεται επί της προκύπτουσας αξίας της αναθεώρησης καθώς και των περαιτέρω μειώσεων αυτού κατά 0,01 ανά τρίμηνο και μέχρι τελικής τιμής 0,80, καθώς και η θέσπιση προσδιορισμού των μέσων τιμών υλικών κλπ πόρων της αναθεωρητικής περιόδου αντί των τιμών που ισχύουν την 25η του πρώτου μήνα οι οποίες λαμβάνονται σήμερα υπόψη.

Η πρόταση των ΕΟ επισυνάπτεται ως Παράρτημα ΣΤ' στην παρούσα Έκθεση.

Τα λοιπά μέλη της Επιτροπής έκριναν ομοφώνως ως κατ' αρχήν θετική και προς την σωστή κατεύθυνση την πρόταση των ΕΟ. και αναμένουν την παρουσίαση των νέων εκσυγχρονισμένων Αναλύσεων Τιμών, το οποίο θα επεξεργασθούν οι Οργανώσεις.»

2009 -3 **Αύγουστος 2009:** Σύσταση Τεχνικής Επιτροπής 99 (ΤΕ99) του ΕΛΟΤ για την επεξεργασία των ΠΙΕΤΕΠ ώστε να διαμορφωθούν ως Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές και να κοινοποιηθούν στην ΕΕ σύμφωνα με την Οδηγία 98/34.

2009 -4

Οκτώβριος 2009: Ανάθεση πιλοτικού έργου «Νέο Σύστημα Αναθεώρησης Τιμών Δημοσίων Έργων» με βάση σύγχρονες αναλύσεις τιμών

Η ΤΕ99 συστάθηκε στις 4/8/2009, για την τελική επεξεργασία των ΠΙΕΤΕΠ, με τη συμμετοχή και εκπροσώπου των ΕΟ (κ. Γ. Βλάχος, Πρόεδρος του ΣΑΤΕ).

Η σύμφωνη γνώμη της ΕΕ για τις ΕΤΕΠ με βάση την διαδικασία της Κοινοτικής Οδηγίας 98/34 μας δόθηκε τον **Μάιο 2010**.

Από τότε μέχρι και σήμερα το ΥΠΥΜΕΔΙ δεν έχει ακόμη θέση σε εφαρμογή τις νέες ΕΤΕΠ !!!.

Το κενό έγκυρων Τεχνικών Προδιαγραφών για τα ΔΕ επιτείνεται από την απόφαση Ρέππα της 21-5-2010 (ΔΙΠΑΔ/οικ/429) για τη θέση σε εφαρμογή από 1/1/2011 των ΕΥΡΩΚΩΔΙΚΩΝ και την υποχρέωση απόσυρσης όλων των μη-συμβατών με αυτούς κανονιστικών κειμένων και τεχνικών προδιαγραφών, άρα και της ΤΣΥ που επιβλήθηκε τον Οκτώβριο 2004 με την ΥΑ Δ17α/01/93/ΦΝ.437 και εφαρμόζεται – παρόλα αυτά μέχρι και σήμερα !!!

Ουσιαστικά πρόκειται για τη βάση ενός Νέου Συστήματος Ανάλυσης Τιμών για την Τιμολόγηση των Δημοσίων Έργων και την Αναθεώρηση των συμβατικών τιμών.

Το πιλοτικό έργο ανατέθηκε στη συνέχεια της πρότασης των ΕΟ που υποβλήθηκε στην Επιτροπή «Αγγέλη» το Μάιο 2009, που ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2011, και καλύπτει τα ακόλουθα θέματα:

- Την μεθοδολογία σύνταξης αναλύσεων τιμών
- Τη μεθοδολογία και τον υπολογισμό των βασικών τιμών ημερομισθίων
- Την ενιαία κωδικοποίηση και τον προτεινόμενο τρόπο υπολογισμού μισθωμάτων και δαπάνης μηχανικού εξοπλισμού.
- Τον αναλυτικό υπολογισμό των μισθωμάτων και της ημερήσιας δαπάνης των μηχανημάτων, που συμμετέχουν στις υποβληθείσες αναλύσεις

Η υποχρέωση απόσυρσης των μη-συμβατών με τους ΕΥΡΟΚΩΔΙΚΕΣ Κανονισμών και Τεχνικών Προδιαγραφών συνεπάγεται π.χ.:

Την ανάγκη αναμόρφωση/επικαιροποίηση ή απόσυρση των προδιαγραφών ΣΚ του ΚΕΔΕ που αφορούν τους εργαστηριακούς ελέγχους σκυροδεμάτων και αδρανών, οι οποίες βασίζονται στα Πρότυπα ASTM της δεκαετίας του 1980 !!!

Την ανάγκη αναμόρφωσης του Κανονισμού Τεχνολογίας Σκυροδέματος και πλήρους εναρμόνισής του με το πρότυπο EN 206-1 (σκυρόδεμα), το EN 12620 (αδρανή σκυροδεμάτων) και το EN 13670 (εκτέλεση κατασκευών από σκυρόδεμα) καθώς και κατάργησης ή επικαιροποίησης του ΝΕΑΚ (εναρμόνιση προς τους Ευρωκώδικες) και του Ελληνικού Κανονισμού Ωπλισμένου Σκυροδέματος (ΕΚΩΣ).

Με τη έλευση και θεσμοθέτηση των Ευρωπαϊκών Προτύπων επέρχονται σημαντικές αλλαγές και στις απαιτήσεις και τα κριτήρια σχεδιασμού των έργων. Τα ισχύοντα σήμερα κανονιστικά κείμενα απαιτούν πλέον σημαντικής κλίμακας επεμβάσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Οδηγίες Μελετών Οδικών Εργων (ΟΜΟΕ)
- Κανονισμός Πυρασφαλείας
- ΤΟΤΕΕ Η/Μ εγκαταστάσεων
- Απαιτήσεις ασφαλείας οδικών σιράγγων

Ο ΕΛΟΤ, μετά την ολοκλήρωση των ΕΤΕΠ, προδιέγραψε μια μεθοδολογία ολοκλήρωσης των εργασιών που σχετίζονται με τις προδιαγραφές και την τιμολόγηση των Δομικών Έργων, απόλυτα συμβατή με τις απαιτούμενες κοινοτικές διαδικασίες, προκειμένου:

- α/ Να συντηρούνται και να ενημερώνονται διαρκώς οι παραγόμενες ΕΤΕΠ, σε σχέση με τα δημιουργούμενα Διεθνή, Ευρωπαϊκά και Εθνικά Πρότυπα, αλλά και σε σχέση με την πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας.
- β/ Να παράγονται κατά την δέουσα μεθοδολογία νέες ΕΤΕΠ, αντί να απαιτείται πάλι να γίνεται η δουλειά 2 φορές, όπως την πρώτη φορά.
- γ/ Να συνδεθούν κατά ορθό και διαρκή τρόπο τα τιμολόγια ΔΕ με τις ΕΤΕΠ.
- δ/ Να συντηρείται όλο αυτό το σύστημα αυτό και είναι άμεσα και σωστά διαθέσιμο στον τελικό χρήστη.

Προφανώς η πρόταση του ΕΛΟΤ έπεσε στο κενό !!!

- Την προτεινόμενη ενιαία κωδικοποίηση των υλικών.
- Τις προτεινόμενες τιμές υλικών που χρησιμοποιήθηκαν στις υποβληθείσες αναλύσεις,.
- 198 ενδεικτικές αναλύσεις τιμών για οικοδομικές εργασίες
- 192 ενδεικτικές αναλύσεις τιμών για εργασίες οδοποιίας
- 200 ενδεικτικές αναλύσεις βοηθητικών τιμών δαπάνης μηχανημάτων με τη νέα μεθοδολογία
- 244 ενδεικτικές αναλύσεις τιμών εργασιών εγκατάστασης εργοταξίου, σημάτων και μέτρων ασφαλείας.
- Περίγραμμα αντικειμένου και λειτουργιών του Παρατηρητηρίου Συντελεστών Παραγωγής Γ.Ε. καθώς και προτάσεις θεσμικών παρεμβάσεων.

Επίσης έχει ολοκληρωθεί η ανάπτυξη διαδικτυακού χώρου και των σχετικών εφαρμογών που υποστηρίζουν την ανάπτυξη και τη χρήση του συστήματος.

Η υιοθέτηση της, κατά των ανωτέρω, προτεινόμενης μεθοδολογίας και η σχετική τυποποίηση αποτελούν αναγκαία και ικανή συνθήκη για την περαιτέρω ανάπτυξη του συστήματος, παράλληλα με την ανάπτυξη ενός Παρατηρητηρίου Τιμών Παραγωγής Έργων.

2009 -5	Δεκέμβριος 2009: Ένσταση των Πανελληνίων Εργοληπτικών Οργανώσεων κατά του με αριθμό 137/25-11-2009 Πρακτικού Διαπιστώσεως Βασικών Τιμών για τα Α', Β', Γ', Δ' Τρίμηνα 2009 της Επιτροπής Διαπιστώσεως Τιμών Δημοσίων έργων (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.).
2010 -1	Αύγουστος 2010: ΥΑ Δ.Ρέππα Δ11γ/ο/393 (2-8-2010) Συγκρότηση Επιτροπής «διαρκούς παρακολούθησης και βελτίωσης – τροποποίησης του συστήματος τιμολόγησης και αναθεώρησης τιμών των εργασιών δημοσίων έργων»
2010 -2	Δεκέμβριος 2010: Υποβολή στο Γρ. Υπουργού, Υφυπουργού και ΓΓ ΥΠΥΜΕΔΙ Πρότασης – Πλαισίου, της Επιτροπής «Μακρή» για τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις και την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων. Όλα τα μέρη συμφώνησαν στην ανάγκη υιοθέτησης νέων Αναλυτικών Τιμολογίων και Παρατηρητηρίου Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων.

Από την **Πρόταση - Πλαίσιο** της Επιτροπής «Μακρή», που συγκρότησε ο Υπουργός κ. Ρέππας προκύπτει ότι:

- Είναι ανάγκη να θεσμοθετηθούν τα όργανα και οι διαδικασίες για τη σύνταξη, την εποπτεία και τον έλεγχο των εργασιών σύνταξης νέων Περιγραφικών Τιμολογίων και των αντίστοιχων Αναλύσεων Τιμών, αλλά και για την παρακολούθηση και διαρκή ενημέρωση του συστήματος τιμολόγησης των έργων, στη συνέχεια, στο πλαίσιο ενός αντιπροσωπευτικού, κλαδικού φορέα, στον οποίο θα συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και η ενδεικτική μορφή του οποίου περιγράφεται στο Παράρτημα 6 της Πρότασης.
- Η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά παρέχει αυξημένες δυνατότητες έγκυρης πληροφόρησης ως προς τα υλικά και τα μηχανήματα των Τεχνικών Έργων, που δεν έχουν μέχρι σήμερα αξιοποιηθεί από την Πολιτεία και τους Κλαδικούς Φορείς, και επιβάλλει την εφαρμογή εναρμονισμένων πρακτικών ως προς την πιστοποίηση της ποιότητάς τους και την παρακολούθηση της διακύμανσης των τιμών τους.
- Η συνέχιση της πρακτικής που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα για τη διαπίστωση των βασικών τιμών κατά τρόπο αναχρονιστικό, εμπειρικό και περιστασιακό, και η διατήρηση του υφιστάμενου συστήματος, διαιωνίζουν αδόκιμες πρακτικές που δεν συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό, την εναρμόνιση και τη διαφάνεια του συστήματος παραγωγής ΔΕ.
- Η οικονομική συγκυρία που έχει διαμορφωθεί επιβάλλει την δημιουργία αξιόπιστων και αποτελεσματικών μηχανισμών που να λειτουργούν ως «βαρόμετρο» για την άμεση προσαρμογή των εκτιμήσεων του κόστους παραγωγής των ΔΕ, καθώς και των προϋπολογισμών και των τιμολογίων μελέτης, προς τις εκάστοτε επικρατούσες συνθήκες της αγοράς, ώστε να διασφαλίζονται οι απαιτούμενοι πόρων για την άρτια και έγκαιρη κατασκευή των έργων και για τη δίκαιη αποζημίωση των συντελεστών παραγωγής τους.

Απαιτούμενες Δράσεις:

Στην Πρόταση - Πλαίσιο της Επιτροπής «Μακρή», **συμφωνήθηκαν ως αναγκαίες οι ακόλουθες δράσεις:**

- α) Διαμόρφωση και άμεση υποβολή πρότασης επιχειρηματικού σχεδίου και σχεδίου νομοθετικής διάταξης για τη σύσταση και λειτουργία ενός Παρατηρητήριο Συντελεστών Παραγωγής ΤΕ.
- β) Μέχρι τη σύσταση και λειτουργία του Παρατηρητηρίου, η Επιτροπή θα οριστικοποιήσει και θα προωθήσει προς έγκριση και άμεση εφαρμογή, το κανονιστικό πλαίσιο και τη μεθοδολογία για:
1. Αντικειμενικό προσδιορισμό των μέσων μισθωμάτων των μηχανημάτων και των ωρομισθίων του προσωπικού καθώς και τυποποιημένης μεθοδολογίας ανάλυσης της τιμής μονάδος των εργασιών, **με βάση τις σχετικές προτάσεις που έχει επεξεργαστεί ανεξάρτητος οίκος συμβούλων μηχανικών και έχουν καταθέσει οι Εργοληπτικές Οργανώσεις.**
  2. Ενιαίο σύστημα κωδικοποίησης και ταξινόμησης υλικών, μηχανημάτων, και εργατοτεχνικού προσωπικού καθώς και των τυποποιημένων περιγραφικών άρθρων εργασιών.
  3. Τον τρόπο άμεσης εφαρμογής των ανωτέρω στο υφιστάμενο σύστημα αναλυτικών τιμολογίων, για την έκδοση των Πρακτικών Διαπίστωσης Τιμών και τον υπολογισμό των συντελεστών αναθεώρησης των τιμών, με τη χρήση του διαδικτύου και μέχρι την έκδοση των νέων περιγραφικών και αναλυτικών τιμολογίων (ΤΑΤΕ).
  4. Τον τρόπο σύνταξης των νέων τυποποιημένων περιγραφικών άρθρων τιμολογίων (ΤΑΤΕ) και των αντίστοιχων αναλύσεων τιμών (κανόνες και αρχές).
- γ) Παράλληλα, η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις για τα ακόλουθα:
1. Την αποσαφήνιση σχετικών εννοιολογικών προσδιορισμών και διατύπωση ορισμών.
  2. Την κωδικοποίηση και εναρμόνιση όλων των σχετικών με το αντικείμενο της Επιτροπής «Μακρή» διατάξεων, που περιλαμβάνονται στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο μελέτης και εκτέλεσης των ΔΕ.
  3. Την τυποποίηση της δομής του προϋπολογισμού ενός έργου και της γραμμογράφησης του.
  4. Την αναδιοργάνωση της λειτουργίας της Μηχανογραφικής Υπηρεσίας της ΓΓΔΕ που υποστηρίζει σήμερα το σύστημα αναλύσεων τιμών και συντελεστών αναθεώρησης, σε συνδυασμό με τη γενικευμένη χρήση του διαδικτύου και τη σύσταση του Παρατηρητηρίου.
  5. Την καθιέρωση διαδικτυακού «Δελτίου Ταυτότητας Έργου» σε συνδυασμό με το έργο «επιτελικής παρακολούθησης έργων» της ΓΓΔΕ, το πρόγραμμα ΔΙ@ΥΓΕΙΑ, το πρόγραμμα ΑΓΟΡΑ και το ΟΠΣ του ΥΠΟΙΟ.
  6. Την ανάπτυξη σε συνεργασία με τον ΕΛΟΤ, σειράς εθνικών προτύπων για ορισμούς, κανονισμούς, μεθοδολογίες και πάγιες διαδικασίες, που θα προκύψουν από τα παραπάνω.

-
- 2011 -1**   **Μάρτιος 2011:** Ένσταση των Πανελληνίων Εργοληπτικών Οργανώσεων κατά του με αριθμό **139/16-02-2011** Πρακτικού Διαπιστώσεως Βασικών Τιμών για τα **Α', Β', Γ', Δ' Τρίμηνα 2009** της Επιτροπής Διαπιστώσεως Τιμών Δημοσίων Έργων (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.).
-
- 2011 -2**   **Μάρτιος 2011:** Υπόμνημα ΣΑΤΕ με προτάσεις νομοθετικών παρεμβάσεων στο νομοσχέδιο για τα ΔΕ σχετικά με θέματα τιμολόγησης , αναλύσεων τιμών κλπ.
-
- 2011 -3**   **Νοέμβριος 2011:** Ανάθεση από ΣΑΤΕ και ΣΤΕΑΤ της εκπόνησης επιχειρηματικού σχεδίου (Business Plan) σχετικού με τη σύσταση Παρατηρητηρίου Τιμών Δημοσίων Έργων.
-
- 2012 -2**   **Ιανουάριος 2012:** Ανάθεση έργου για την μηχανογραφική επεξεργασία των βασικών τιμών και την έκδοση των συντελεστών αναθεώρησης με το υφιστάμενο σύστημα.
-

Επίλογος:

Ο τομέας διαπίστωσης και παρακολούθησης των τιμών των συντελεστών παραγωγής δημοσίων έργων παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα και παρά τις αποσπασματικές απόπειρες βελτίωσής του, συνεχίζει και σήμερα να αποτελεί διαχρονικά την αχίλλειο πτέρνα του συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων, η **οποία ανατρέπει κάθε προσπάθεια ορθολογικού σχεδιασμού και προγραμματισμού της υλοποίησης των απαραίτητων έργων υποδομής.**

Αυτή η αδυναμία του εγχώριου συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων καθιστά αναποτελεσματικό όλο το κύκλωμα μελέτη, δημοπράτηση και εκτέλεση των έργων στην Χώρα, με αποτέλεσμα τις μη-δυνάμενες να προβλεφθούν αστοχίες προϋπολογισμών, τις εσφαλμένες αναθεωρήσεις τιμών και τελικά την αντιπαραγωγική κατανομή των περιορισμένων δημοσίων πόρων.

Κατά καιρούς έχουν γίνει και έχουν χρηματοδοτηθεί από κοινοτικά κονδύλια προσπάθειες αναμόρφωσης του εν λόγω πλαισίου, άλλες σημαντικές και άλλες λιγότερο σημαντικές, χωρίς ωστόσο μέχρι σήμερα καμία να έχει καταλήξει σε, έστω και μία ελαφρά βελτίωση του απαρχαιωμένου και αντιεπισημονικού συστήματος, πόσο μάλλον στην πλήρη και ριζοσπαστική αναμόρφωσή του.

Αντίθετα, οι παρεμβάσεις που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία έτη στο σύστημα τιμολόγησης των δημοσίων έργων έχουν συντελέσει στον μεγαλύτερο υποκειμενισμό και αδιαφάνεια με κορυφαία περίπτωση αυτήν των Ενιαίων Τιμολογίων «Σουφλιά» (NET).

Ο Ν. 3263/2004 περιέχει στο άρθρο 8 πρόβλεψη για τη σύνταξη τιμολογίων δημοσίων έργων και σχετική εξουσιοδοτική διάταξη για την έγκρισή τους με υπουργική απόφαση του Υπουργού ΥΠΟΜΕΔΙ.. Βάσει αυτής της διάταξης εκδόθηκαν και ανανεώνονται τα «ενιαία περιγραφικά τιμολόγια» που ισχύουν σήμερα στα δημόσια έργα, τα αποκαλούμενα και «Τιμολόγια Σουφλιά».

Τα τιμολόγια αυτά έχουν αποτύχει, διότι στερούνται των δύο βασικότερων στοιχείων που πρέπει να πληρούν τα σύγχρονα τιμολόγια δημοσίων έργων:

- α) Είναι μόνο περιγραφικά, δηλ. απλώς περιγράφουν τις εργασίες που περιλαμβάνονται σε κάθε τιμή μονάδας - πολλές φορές δε, ακόμη και αυτή η περιγραφή είναι ιδιαίτερα ατελής, ελλιπής και ασαφής - χωρίς να περιλαμβάνουν ανάλυση της τιμής μονάδας ανά επιμέρους στοιχείο κόστους της.
- β) Η διαπίστωση των βασικών τιμών που διαμορφώνουν τα στοιχεία κόστους μιας τιμής μονάδας γίνεται με μεθόδους επιεικώς χαρακτηριζόμενες ως ερασιτεχνικές, αντιεπισημονικές και εν τέλει παντελώς αυθαίρετες.

Εξ αιτίας των ανωτέρω προβλημάτων η τιμολόγηση των έργων γίνεται κατά τρόπο απολύτως εσφαλμένο, χωρίς να απεικονίζει το πραγματικό κόστος τους. Οι επιμέρους συνέπειες της εσφαλμένης τιμολόγησης είναι πολλές και σημαντικότερες:

- α) Ο αρχικός προϋπολογισμός των έργων δεν καταρτίζεται επί ορθής τιμολογιακής βάσης, με αποτέλεσμα να μην αποδίδει σωστά το προεκτιμώμενο κόστος του έργου.
- β) Η τιμολόγηση των νέων εργασιών γίνεται κατά τρόπο αυθαίρετο και ολότελα αντιεπισημονικό.
- γ) Σωρεία δικαστικών διαφορών ανακύπτει εξ αιτίας της γενικότητας και ασάφειας των εφαρμοζόμενων περιγραφικών τιμολογίων.
- δ) Προκαλείται τεράστια επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού και αλόγιστη δασπάθιση κονδυλίων, λόγω των εσφαλμένων τιμολογήσεων, των διαρκών αναπροσαρμογών, των καθορισμών νέων τιμών μονάδας, των συνεχών διαφορών που οδηγούνται εν τέλει προς επίλυση στα δικαστήρια, γενικότερα της αδυναμίας ορθής κοστολόγησης των δημοσίων έργων.

ε) Θίγεται βαρύτατα η ποιότητα των εκτελούμενων έργων και άλλες πολλές δυσμενέστατες συνέπειες, που δεν έχουμε τον χρόνο και χώρο να παραθέσουμε εδώ.

Σήμερα, με ιδιαίτερα περιορισμένους τους πόρους που μπορεί να διαθέσει το Ελληνικό Δημόσιο, θεωρούμε ότι η αναγκαιότητα αναμόρφωσης του σχετικού πλαισίου είναι περισσότερο επιτακτική από ποτέ.

Η υιοθέτηση της μεθοδολογίας και τυποποίησης, που προτείνεται από τις ΕΟ στα πλαίσιο του πιλοτικού έργου για την ανάπτυξη **«Νέου Συστήματος Ανάλυσης Τιμών για την Τιμολόγηση των Δημοσίων Έργων και την Αναθεώρηση των συμβατικών τιμών»** που χρηματοδότησαν οι ΕΟ και που παρουσιάζουμε σήμερα, σε πλήρη εναρμόνιση με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές πρακτικές, αλλά και η προτεινόμενη αξιοποίηση του διαδικτύου και της ευρωπαϊκής εμπειρίας, **αποτελούν αναγκαία και ικανή συνθήκη για την περαιτέρω ανάπτυξη του συστήματος**, παράλληλα με τη σύσταση ενός **Παρατηρητηρίου Τιμών Συντελεστών Παραγωγής Έργων**, το επιχειρησιακό πλάνο του οποίου εκπονήθηκε από έγκριτο συμβουλευτικό οίκο, διεθνώς αναγνωρισμένο, με χρηματοδότηση, και πάλι, των Εργοληπτικών Οργανώσεων,

Οι εν λόγω προτάσεις έχουν υποβληθεί και στην Επιτροπή **«Παρακολούθησης και Βελτίωσης του Συστήματος Τιμολόγησης Έργων»**, που συστάθηκε στην Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων, για το σκοπό αυτό, και έχουν περιληφθεί στην ομόφωνη πρόταση-πλαίσιο, που επεξεργάστηκε η Επιτροπή και υπέβαλε το **Δεκέμβριο του 2010** στην πολιτική ηγεσία του ΥΠΥΜΕΔΙ.

Οι προτάσεις των ΕΟ αποτελούν μία άμεσα εφαρμόσιμη και υλοποιήσιμη αναγκαία και ικανή συνθήκη για τη ριζική αναμόρφωση ενός πεπαλαιωμένου και αναξιόπιστου μηχανισμού διαμόρφωσης του προϋπολογισμού των έργων, αποτύπωσης των τιμών των κατασκευαστικών εργασιών, και παρακολούθησης του κόστους των συντελεστών παραγωγής των τεχνικών έργων.

Σημειώνεται ότι οι Εργοληπτικές Οργανώσεις αποφάσισαν να χρηματοδοτήσουν αυτές τις δαπανηρές δράσεις, σε βάρος των εισφορών των μελών μας, θεωρώντας ότι η προαναφερόμενη από **29-12-2010 ομόφωνη σχετική πρόταση-πλαίσιο της Επιτροπής αποτελεί τον μοναδικό μέχρι σήμερα έγκυρο και κοινά αποδεκτό «οδικό χάρτη»**, απόλυτα συμβατό με τις δεσμεύσεις του **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ τ. ΥΠΕΧΩΔΕ ΠΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ (ACTION PLAN) του 2002**, βάσει του οποίου δύναται να δομηθεί ένα αξιόπιστο, επιστημονικά αμερόληπτο και καθολικά αποδεκτό σύστημα τιμολόγησης των τεχνικών έργων στην Χώρα.

Σε αυτήν την πρόταση-πλαίσιο συμφωνήθηκε ότι το **Παρατηρητήριο Τιμών Συντελεστών Παραγωγής Έργων**, οφείλει να λειτουργεί ανταποδοτικά, χωρίς καμία επιβάρυνση, αλλά και εξάρτηση, από τον κρατικό προϋπολογισμό, στο πλαίσιο μιας βιώσιμης, ανεξάρτητης, μη-κυβερνητικής, πολύ-συμμετοχικής, κλαδικής δομής, όπως άλλωστε συμβαίνει σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Για όλους τους παραπάνω λόγους ζητάμε:

Την άμεση λήψη σχετικής πολιτικής απόφασης, στο πλαίσιο των προβλεπόμενων από την ισχύουσα νομοθεσία διαδικασιών και εξουσιοδοτήσεων, για την υιοθέτηση των προτάσεών μας και για την άμεση αξιοποίηση των «εργαλείων» που έχουμε αναπτύξει με δική μας χρηματοδότηση.